

INSTRUKCJA WYKONANIA MONITORINGU

KATEGORIE I RODZAJE AUDYCJI

W PROGRAMACH RADIOWYCH ROZGŁOŚNI REGIONALNYCH

według kryteriów w Rozporządzeniu z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie terminów przedkładania oraz zakresu planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji misji publicznej opracowywanych przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji (§ 11.1), dalej Rozporządzenie (Dz. U. Nr 99, poz. 580 ze zm.).

1. Kategoria: Informacja (§ 11.1.1 Rozporządzenia)

uwaga: należy tu kwalifikować wyłącznie warstwę słowną

- a) Informacje ukazujące różnorodność wydarzeń i zjawisk w regionie, tj. serwisy regionalne oraz serwisy ogólne zawierające informacje z regionu, skróty informacji, **z wyłączeniem odrębnych serwisów kulturalnych i sportowych, kwalifikowanych do kategorii kultura i sport (uwaga: pojedyncze informacje sportowe i kulturalne nadane w ramach serwisów zaliczamy do informacji);**
- b) Informacje dotyczące kraju i świata: polityczne, ekonomiczno-gospodarcze, społeczne;
- c) Audycje informacyjne dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz dla społeczności posługującej się językiem regionalnym, nadawane w językach tych mniejszości i społeczności;
- d) Nieodpłatne audycje wyborcze, o których mowa w ustawie Kodeks wyborczy (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 754, 1000, 1349, z 2019 r. poz. 273.), tj. audycje przygotowane przez komitety wyborcze (**uwaga: nie należy tu kwalifikować płatnych przekazów handlowych i reklam wyborczych**);
- e) Audycje przedstawiające stanowiska partii politycznych, organizacji związków zawodowych i związków pracodawców w węzłowych sprawach publicznych, o których mowa w art. 23 ust 1 i 2 ustawy o radiofonii i telewizji (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 361), dalej ustawa o rtv - tj. dyskusje, debaty, rozmowy z politykami w studio i inne audycje Nadawcy w wymienionym zakresie oraz konferencje prasowe i inne wystąpienia partii i organizacji¹;
- f) Audycje informujące o nieodpłatnej działalności prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego, o których mowa w art. 23a ust 1 ustawy o rtv, tj. audycje o tej działalności przygotowane przez nadawcę, audycje informujące o możliwości i zasadach przekazywania 1% podatku dochodowego, audycje prezentujące kampanie społeczne, dostarczone przez organizacje pożytku publicznego²;

¹ **Uwaga!** Audycje tego rodzaju mają zwykle **publicystyczną formę**: wywiad, debata, etc., a ich przebieg polega na wymianie opinii między uczestnikami dyskusji. **Jednak mimo to są kwalifikowane do kategorii Informacja** na podstawie Rozporządzenia KRRiT z dnia 24 kwietnia 2003 r. w sprawie trybu postępowania w związku z przedstawianiem w programach publicznej radiofonii i telewizji stanowisk partii politycznych, związków zawodowych i związków pracodawców w węzłowych sprawach publicznych i Rozporządzenia KRRiT z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie terminów przedkładania oraz zakresu planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji misji publicznej opracowywanych przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji.

² **Uwaga!** Audycje tego rodzaju, a w szczególności audycje własne nadawcy o działalności OPP, mogą mieć **publicystyczną formę**, np. reportaż, wywiad, etc. **Jednak mimo to są kwalifikowane do kategorii Informacja** na podstawie Rozporządzenia KRRiT z dnia 29 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu postępowania związanego z nieodpłatnym informowaniem w programach jednostek publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego nieodpłatnej działalności pożytku publicznego i Rozporządzenia KRRiT z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie terminów przedkładania oraz zakresu planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji misji publicznej opracowywanych przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji.

- g) Audycje informujące o sytuacji na drogach i różnego typu zagrożeniach i zjawiskach pogodowych, - tj. prognoza pogody i informacje dla kierowców;
- h) Audycje odpowiadające potrzebom religijnym odbiorców (§11.3. Rozporządzenia);
- i) Pozostałe rodzaje informacji, w tym:
 - relacje reporterskie;
 - sondaże opinii;
 - przeglądy prasy;
 - informacje dla rolników (ceny skupu etc.);
 - informatory ekonomiczne i giełdowe;
 - informatory użytkowe, np. o pracy służb miejskich, dyżurach szpitali, aptek, etc. (**uwaga: z wyłączeniem informatorów kulturalnych i tzw. repertuarów, kwalifikowanych do kategorii kultura**);
 - audycje tzw. pomocowe: oferty pracy, informacje typu sprzedam-kupię, etc.;
 - kalendarium historyczne;
 - wizytówka dnia (np. data, godzina, imiona solenizantów, inne ciekawostki związane z konkretną datą, etc.);
 - inne audycje informacyjne.

2. **Kategoria: Publicystyka** (§ 11.1.2 Rozporządzenia)

uwaga: należy tu kwalifikować wyłącznie warstwę słowną

- a) Audycje publicystyczne poświęcone problematyce politycznej, ekonomiczno-gospodarczej, społecznej (**uwaga: z wyłączeniem publicystyki kulturalnej i sportowej, kwalifikowanej do kategorii kultura i sport**);
- b) Reportaże oraz inne formy dokumentalne **dotyczące regionu**, interwencyjne i inne społeczne tj. o tematyce społecznej; (**uwaga: z wyłączeniem relacji reporterskich - te kwalifikujemy w kategorii informacja**);
- c) Audycje publicystyczne dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz dla społeczności posługującej się językiem regionalnym, nadawane w językach tych mniejszości i społeczności;
- d) Audycje odpowiadające potrzebom religijnym odbiorców (§11.3. Rozporządzenia);
- e) Inne audycje publicystyczne.

3. **Kategoria: Kultura** (§ 11.1.3 Rozporządzenia)

- a) Audycje prezentujące dzieła i popularyzujące wiedzę o kulturze i sztuce regionu;
- b) Informacje o bieżących wydarzeniach z różnych dziedzin kultury i sztuki oraz magazyny kulturalne, wspomagające wybór aktywnych form udziału w kulturze;
- c) Audycje popularyzujące twórców regionalnych;
- d) Reportaże radiowe i inne formy prezentujące kulturę i sztukę regionu;
- e) Słuchowiska radiowe;
- f) Artystyczne formy udratyzowane dla dzieci i młodzieży, w tym słuchowiska i bajki;
- g) Proza i poezja czytana w programie;
- h) Radiowy reportaż artystyczny;
- i) Koncerty muzyki klasycznej i współczesnej oraz transmisje i omówienia ważnych wydarzeń artystycznych w dziedzinie muzyki klasycznej i współczesnej;
- j) Prezentacja wykonań utworów muzyki klasycznej i współczesnej;
- k) Audycje ułatwiające odbiór dzieł kultury i sztuki;

- l) Transmisje i relacje z uroczystości i wydarzeń artystycznych związanych ze świętami narodowymi i innymi ważnymi wydarzeniami;
- m) Prezentacja muzyki ludowej regionu;
- n) Audycje odpowiadające potrzebom religijnym odbiorców (§11.3. Rozporządzenia) np. prezentacja muzyki sakralnej lub transmisja mszy świętej z okazji 100. rocznicy I Powstania Śląskiego, etc.;
- o) Inne audycje dotyczące kultury.

4. Kategoria: Edukacja (§11.1.4 Rozporządzenia)

- a) Audycje popularnonaukowe dotyczące różnych dziedzin nauki i techniki, w tym omawiające nowe technologie;
- b) Reportaże i inne formy audycji dotyczące historii regionu;
- c) Audycje popularnonaukowe i poradnicze upowszechniające wiedzę o języku polskim;
- d) Audycje poświęcone edukacji obywatelskiej, w tym poszerzające wiedzę w zakresie prawa wyborczego i kompetencji wybieranych władz;
- e) Audycje poradnicze z zakresu prawa, ekologii i zdrowia;
- f) Audycje służące intelektualnemu, estetycznemu i społecznemu rozwojowi dzieci i młodzieży, adresowane specjalnie do tych kategorii odbiorców;
- g) Audycje odpowiadające potrzebom religijnym odbiorców (§11.3. Rozporządzenia);
- h) Lekcje języków obcych;
- i) Inne audycje edukacyjne.

5. Kategoria: Sport (§ 11.1.5 Rozporządzenia)

uwaga: należy tu kwalifikować wyłącznie warstwę słowną

- a) Audycje poświęcone aktywnemu wypoczynkowi, wspierające inicjatywy z zakresu sportu powszechnego oraz popularyzujące sport wśród dzieci i młodzieży;
- b) Transmisje i relacje z wydarzeń sportowych krajowych i międzynarodowych, odbywających się na terenie regionu;
- c) Transmisje i relacje z wydarzeń sportowych w regionie lub odbywające się z udziałem sportowców z regionu;
- d) Audycje informacyjne dotyczące sportu, tj. serwisy sportowe (z wyjątkiem pojedynczych informacji sportowych w dziennikach) i magazyny oraz publicystyka sportowa;
- e) Pozostałe rodzaje audycji sportowych, w tym:
 - magazyny motoryzacyjne;
 - publicystyka i edukacja dotycząca sportu kwalifikowanego;
 - audycje dotyczące zajęć para-sportowych i lifestylowych (skating, fitness itd.);
 - inne audycje dot. sportu i kultury fizycznej.

6. Kategoria: Rozrywka (§ 11.1.6 Rozporządzenia)

- a) Transmisje i relacje z imprez rozrywkowych w regionie (z wyjątkiem imprez i wydarzeń zaliczanych do kategorii kultura);
- b) Kabarety, audycje satyryczne, talk-show rozrywkowe etc.;
- c) Inne audycje rozrywkowe, ze szczególnym uwzględnieniem wkładu artystycznego polskich twórców i wykonawców, w tym regionalnych;
- d) Muzyka nadawana pomiędzy audycjami oraz nie będąca częścią składową audycji.

Zasady kwalifikowania audycji do kategorii i rodzajów – wskazówki

1. Monitoring tygodniowej próby programu rozgłośni regionalnej ma na celu stwierdzenie, czy nadawca realizuje plan programowy zatwierdzony na dany rok przez KRRiT. W związku z tym obejmuje:
 - analizę struktury gatunkowej programu, nadanego w porównaniu do planowanego;
 - sprawdzenie czy w programie są nadawane zadeklarowane w planach audycje, w jakim wymiarze, o jakiej treści i w jakich formach realizacji;
 - analizę sposobu realizacji misji regionalnej rozgłośni (udział treści regionalnych w monitorowanym tygodniu w porównaniu do udziału tematyki regionalnej zawartej w planach; w jakim stopniu nadawany program skoncentrowany jest na treściach dotyczących stolicy danego regionu, a na ile uwzględnia pozostałe miejscowości, powiaty, etc.);
 - sprawdzenie proporcji słowa i muzyki w programie w stosunku do proporcji zawartych w planie.
2. Monitoring opiera się na materiałach nadesłanych do KRRiT przez nadawców, tj. na poemisyjnych nagraniach programów rozgłośni, pochodzących ze wskazanego przez KRRiT tygodnia oraz planach programowych zatwierdzonych przez KRRiT na dany rok kalendarzowy, a materiałami pomocniczymi są ramówki programów obejmujących monitorowany okres.
3. Jeśli nadesłany materiał jest niekompletny, tj. zawiera braki w nagraniu, należy to odnotować w raporcie, wskazując dzień, godzinę i czas trwania poszczególnych przerw w nagraniu, ich czas łączny oraz - na podstawie ramówki programu - tytuły brakujących audycji.
4. Przy obliczeniach dotyczących struktury programu rozgłośni **podstawą procentowania jest tygodniowy czas emisji, czyli 168 godzin** (obowiązuje to także wtedy, gdy nadawca nadesłał nagranie z brakami i faktyczny czas monitorowanego nagrania jest krótszy niż 168 godzin).
5. Według ustawy, program składa się z **audycji** i innych przekazów (art. 4 ustawy o rtv). Określenie „**program**” oznacza całość audycji i innych przekazów nadawanych przez danego nadawcę. Zatem używając języka ustawy, należy pisać w raporcie np. o „**audycji** informacyjnej”, a nie „programie informacyjnym”, „**audycji** publicystycznej”, a nie „programie publicystycznym” etc. Zgodnie z ustawą, określenie, np. „program informacyjny” oznacza wyspecjalizowany program (całość) o charakterze informacyjnym, a nie „audycje informacyjne” w programie.
6. Zgodnie z ustawą, podstawową jednostką budowy programu są audycje (i ewentualnie inne przekazy). W praktyce jednak, budowa programów radiowych opiera się najczęściej nie tyle na klasycznych audycjach (tj. dłuższych całościach, jednorodnych tematycznie i formalnie, o zwartej budowie), co na tzw. **pasmach** lub **blokach** - tzn. na nadawanych w określonej porze i opatrzonych własną nazwą zestawach („blokach”) krótkich pozycji słownych, najczęściej tematycznie ze sobą nie związanych, oraz przedzielającej je muzyki. Niektórzy nadawcy nazywają w ramówce te bloki czy pasma „audycjami”, nie należy się tym jednak sugerować - nie są to audycje, bo nie tworzą jednorodnych całości.
7. Klasycznym przykładem takiego bloku/pasma są poranne bloki informacyjno-muzyczne, w których nadawane są serwisy, prognoza pogody, informacje drogowe, przeglądy prasy, etc., przedzielane krótszymi lub dłuższymi porcjami muzyki (piosenkami).

8. W toku monitoringu **należy wyodrębnić nadawane w ramach bloków/pasm poszczególne audycje (pozycje)**, klasyfikując je zgodnie z ich gatunkiem (np. informacja, edukacja) i tematyką (kultura, sport).
9. Kategorie i rodzaje audycji w ich ramach są rozłączne, tzn. każda audycja może być zaliczona tylko do jednej kategorii i rodzaju.
10. Nie należy dzielić czasu emisji jednej audycji między różne kategorie gatunkowe (np. część czasu do informacji, część do publicystyki).
11. Jeśli dana audycja składa się wyraźnie z części różnych gatunkowo (np. z informacji i publicystyki), należy zakwalifikować ją, na podstawie gatunku dominującego, do jednej z wyżej wymienionych, jednorodnych kategorii.
12. Audycje kwalifikujemy do kategorii na podstawie monitoringu (a nie na podstawie ewentualnych wskazań nadawcy w ramówce).
13. Ważnym elementem analizy z punktu widzenia celów monitoringu jest **udział słowa w programie** (tj. audycji słownych i innych elementów słownych, np. wypowiedzi prezenterów pomiędzy audycjami). W związku z tym należy wziąć pod uwagę, że:
 - audycje **informacyjne, publicystyczne i sportowe** z założenia są **audycjami słownymi**. Jeśli np. w audycji publicystycznej – w trakcie rozmowy w studiu, zostanie nadany utwór muzyczny, pomiędzy poszczególnymi częściami rozmowy z gościem, należy go w monitoringu zakwalifikować do rozrywki;
 - z kolei audycje dotyczące **kultury**, audycje **edukacyjne** oraz audycje **rozrywkowe** mogą mieć charakter słowno-muzyczny. O ile nadawana w czasie ich trwania muzyka stanowi element składowy audycji, tj. ilustruje omawiany temat (np. audycja edukacyjna na temat podróży, ilustrowana utworami muzycznymi z omawianych części świata), należy włączyć ją do czasu trwania danej kategorii, np. edukacji, a jednocześnie – do łącznego czasu trwania muzyki w programie. Jeśli muzyka nadawana w audycjach edukacyjnych lub dotyczących kultury nie stanowi części składowej audycji – nie ilustruje omawianego tematu, a jedynie pełni funkcję przerywnika, należy ją wliczyć do kategorii rozrywka (tak samo jak w przypadku informacji, publicystyki i sportu).
14. Muzykę nadawaną w ramach bloków pomiędzy **audycjami**, należy zaliczyć do ogólnego czasu muzyki w programie i wliczyć do czasu trwania rozrywki.
15. W programie audycje adresowane do mniejszości narodowych i etnicznych oraz dla społeczności posługującej się językiem regionalnym, nadawane w językach tych mniejszości i społeczności, nadawane są zgodnie z planami, w dwóch kategoriach: informacji i publicystyce. Zatem, oprócz wliczenia czasu trwania tych audycji do poszczególnych wymienionych kategorii, należy w wyniku monitoringu wyodrębnić łączny czas trwania oraz opis audycji dla mniejszości.
16. Audycje dotyczące dziedzin **sportu i kultury**, kwalifikujemy wyłącznie do poświęconych im kategorii, bez względu na to, jaki mają charakter (informacyjny, publicystyczny, edukacyjny czy rozrywkowy). Wyjątkiem są pojedyncze przekazy (pojedyncze informacje) dotyczące sportu i kultury, nadawane w serwisach – te kwalifikujemy, razem z innymi przekazami, do czasu trwania serwisów (czyli czasu trwania informacji).
17. **Relacje reporterskie** zaliczamy do kategorii informacja (**nie** do audycji publicystycznych).
18. Do reportaży w kategorii publicystyka zaliczamy **reportaże o charakterze interwencyjnym** oraz inne **reportaże dotyczące problemów społecznych**.

19. Do reportaży w kategorii kultura zaliczamy **reportaże dotyczące kultury** oraz tzw. **reportaże artystyczne**, bez względu na ich temat.
20. Do reportaży w kategorii edukacja zaliczamy **reportaże dotyczące edukacji historycznej** (historia danego miejsca, regionu, Polski, świata, etc.) lub **walorów turystycznych** danego obszaru.

Zasady kwalifikowania audycji o tematyce regionalnej – wskazówki

1. Przez **audycje dotyczące regionu** rozumiemy audycje mające za temat wydarzenia i problemy w regionie, a także audycje dotyczące problemów ogólnych, ale zrealizowane z udziałem mieszkańców regionu, regionalnych specjalistów, instytucji i organizacji, władz samorządowych i innych osób publicznych w regionie.
2. Do czasu emisji audycji dotyczących regionu zaliczamy: czas emisji audycji w całości dotyczących regionu, w podanym wyżej rozumieniu, i dotyczącą regionu część czasu emisji pozostałych audycji, tj. audycji składających się z treści dotyczących regionu i nieregionalnych.
3. W analizie programu pod kątem obecności **tematyki regionalnej**, ważnymi kryteriami analizy są:
 - a) **koncentracja na stolicy regionu/województwa** (w jakim % czas poświęcony w programie tematyce regionalnej dotyczył stolicy województwa/regionu, a w jakim % obejmował też mniejsze miejscowości – powiaty, gminy, wsie etc.);
 - b) **koncentracja na bieżących wydarzeniach**, a analiza procesów społecznych, gospodarczych, kulturowych zachodzących w regionie (w jakim % czas poświęcony tematyce regionalnej dotyczył kwestii bieżących związanych z wydarzeniami zachodzącymi w danym tygodniu emisji programu, a w jakim % był przeznaczony na analizę i uwypuklenie szerszych procesów społ.-polit.-gosp. zachodzących w regionie; jakie tematy prezentowano na tle ww. procesów lub jako ich integralną część);
 - c) **rola samorządu terytorialnego**, sposób prezentacji pracy i problemów (w jakim % tematyka regionalna była związana z rolą samorządu terytorialnego w regionie; czy opisywano lub tłumaczono zadania samorządu wobec społeczności lokalnej; jakim szczeblom samorządu poświęcono w programie uwagę);
 - d) **podtrzymywanie tradycji regionu** (jak w programie realizowano tematykę dotyczącą regionalnej tradycji i w jakim % tematyka regionalna była tej kwestii poświęcona);
 - e) **formy uczestnictwa w kulturze regionu** (w jakich formach realizowano tę tematykę - zapowiedzi lokalnych imprez i repertuarów, recenzje, wywiady z lokalnymi twórcami, reportaże sylwetkowe, etc.) - i na jakich dziedzinach kultury regionalnej koncentrowano uwagę odbiorców;
 - f) **formy i dziedziny edukacji o regionie** (w jakich formach realizowano tę tematykę i na czym głównie koncentrowano uwagę odbiorców: historii regionu, systemie edukacji w regionie, rynku pracy, etc.).
4. **Tematyka regionalna**, zgodnie z planem programowym, **jest realizowana wyłącznie przez słowo**. Wszelkie utwory muzyczne, będące elementem audycji o tematyce regionalnej, należy w wyniku monitoringu wliczać do czasu trwania rozrywki (jeśli jest to popularna muzyka rozrywkowa), kultury (jeśli jest to np. muzyka ludowa, klasyczna, jazz, etc.) lub edukacji (jeśli jest to muzyka ilustrująca temat).

5. Do kategorii **edukacja dotyczącej regionu** zaliczamy audycje o regionie (jego historii, przyrodzie itd. - z wyjątkiem kultury), a także audycje o ludziach i instytucjach tworzących i popularyzujących w regionie wiedzę z różnych dziedzin nauki i techniki, audycje poświęcone edukacji obywatelskiej w regionie i audycje poradnicze z różnych dziedzin dotyczących regionu i/lub zrealizowane z udziałem specjalistów z regionu.
6. Do kategorii **sport dotyczącej regionu** zaliczamy audycje dotyczące zarówno sportu kwalifikowanego - w tym transmisje wszelkich zawodów i meczów odbywających się w regionie oraz wyjazdowych imprez sportowych zespołów regionalnych - jak i sportu powszechnego, zajęć para-sportowych (jak np. skating, fitness, etc.) oraz popularyzacji kultury fizycznej w regionie i zdrowego stylu życia.
7. Do kategorii **rozrywka w regionie** zaliczamy audycje przedstawiające twórczość rozrywkową w regionie i jej autorów oraz wszelkie odbywające się w regionie imprezy rozrywkowe, z wyjątkiem kwalifikowanych do kategorii kultura.